

יידישער

פעסטער ללאיד

צייטונג פֿיר

האנדל, אינדוסטריע, געווערבע אונד יידישע געזאממט אינטערעסען.

Eigentümer und Redakteur: Julius Dessauer.

ערשיינט יעדען מאָנאָטאָ אונד דאָנערסטאָג אונד קאָסטט פֿיר אָסטער־אונגאַרן זאָסט צושטעלונג אינס הויז פֿיערעליאַהריג 2... 2 א. האַלב־אָהריג 4... 4 א. פֿיר אַויסלאַנד נאַנצי־אָהריג 9 נולדען א. 11. האַלב־אָהריג 4 50 קר. פֿיערעליאַ 2 85 " " דאָ איינצעלנע נוממער קאָסטט 10 קר. פֿיר אַ בע נוממערן ווערען אויף פֿערלאַנגען גראַטס צוגעזענדעט.

רעדאַקטאָיאָן: פעסט, קאָנינסטאָסט נומ 2 (באַראָן 6. אָרצישע הויז) וואָהן ברֿיעלע אונד געלד־זענדונגען צו אַררעירען זינד. אַ נאָנצ צו אַן (בעקאַנטשאַפֿונגען) אַללע אַרט ווערען מיט 10 קר. פֿער צילע בערעכענט. מאָן פֿראַגמעירט אויף דען „ייִדישען פעסטער ללאַיד“ לויט אָבנער אַררעסט מיטפֿעלט קאַרעשטאַט דענצקאַטע אונד פֿאַסט אַנווייזונג יעדען בעל־ע ביגען טאָג.

Buda-Pest. (Nr. 27.)

פעסט, יום ה' כ"ב אייר תרל"ה.

Donnerstag 27 Mai 1875.

פאליטישע איבערזיכט.

דיא טהראָנרעדע.

דיא ביידיקן היינער דעם הייסטאטיע האטטען איהרע שלוסטטינגען אונד דיא פראוידענטען ביידיקן היינער איהרע שלוסטטינגען געהאלטען אים 12 איהר 45 מינ. ערשינען דיא מיניסטער, ווירדענע טראַנע, פֿערטוינגס־הערצען, צאהלריבע מאנאטאטען אונד אונגעארדינעטע אים פראבטואל דעם מיניסטראט אים דיא טהראָנרעדע אנהארען דיא מיניסטריע דעם אבערהויזעס נאחמען אנטיע פֿירונג דעם פראוידענטען מיי א לא א ט ה איה דער רעכטער דיא אונגעארדינעטע אנטיע פֿירונג דעם פראוידענטען גיי צו איה דער לנקען זיטע פלאטין דיא מיניסטער בעזעטעטען איהרע געוואהנע ליבען זיטע דיא גאלערען ווארען פֿאלישטאדיגע געפֿילט אונד טהיילווייזע פֿאן דאטען דעם האַרען אדעלס בעזעטעטע פֿינקט א איהר ווארדען דיא פֿאָרטיק דעם אַללעס געאַפֿענט אונד מיניסטער פראוידענטען ווען קיי אים אים פֿערטריטער דעם קאנינסטריט אנטיע פֿארטיט דעם אבער שאטמיסטערס, גראפֿען סא א ר א ר אן דען זאא אונד ערשינען דען פראוידענטען טהייל דיא פֿערוואטלינג ערהאט וך אונד דער מיניסטער־פֿאַ ודענט שפראך וויא געזיט:

פֿאן זע קאני אונד אכאט. קאני מיניסטראט אין דער איינשאפט אים קאניליבער קאמיסארא ציר פֿערלעונג דער פֿאן איהם צו האלטענען טהראָנרעדע אללעגאדינסט בעטרויט. ברונע אך דיגעלעכע איהרע צו פֿערלעונג: (דער מיניסטער־פראוידענט בערעקט וך מיט דעם קאלפֿאט).

געעהרטע העררען מאנאטען אונד אונגעארדינעטע ליבענע געטריען!

דער מיניסטער־פראוידענט געטבלאסט ווערער דאם הייסט:

אלס וויר דיעזען רייכטאט אים 4 טעג טעמבער 1875 עראפֿענטען האבען וויר אין אים בעטראכט דער לאנג דעם לאנדעס דיא לאווי צאהלריבער, האַויכטיגער פֿראַנג אין אים זיכט געטעללט דיא לאווי גאלער אַללער דיעזער פֿראַנג וואר זיכט דורכפֿירבאר, דיען דער אונגעניטע פֿערלייף דער צייטען האט הונדערטע פֿער האַלטניססע הערפֿאַרנעווען.

דיא אללגעמינע געלד־דיקען דיערען ווירן זינג פֿיעלע אונגליקספֿאללע אונד שטעכטע ערנסט נאך שווערעווערער מאכטען האט דיא איפֿנאבע זינער ערשיינער דאסם אלה יענעס אינגעוונדערט עפֿיללט ווערען וואס אים אינטערעססע דער שטאטליבען זיכער הייט בענוג, וויא אין פֿאללע דער איה דיא נאכהאלונג דער פֿערוויניססע אביצעלענדער צייט האטטע עפֿיללט עררדען אַללען.

אונד אַללען פֿערהאַלטניססען דירקן טען יעדען זאָלען דעם שטאטס־הויז־האַי טעם, דיא היינען בעזענליבען נאטהווענדען פֿערפֿינגען זינד אין דען פֿאַרדיינענדיג געטע טען אונד דיא אים אינטערעססע דער פֿאַרט

ענטוויקקעלונג צו לאונדען פֿראַנגען מיטטען פֿערטאט ווערדען

טראַטירעס זינד פֿערפֿינגען געטראַפֿען ווארדען דיא פֿאם שטאט־פֿינקט דער אים רעכט־האַלטונג, דער זיכערדיג אונד דער גייס טינג אונד מאטעריעללען ענטוויקקעלונג דעם אינגארטישען שטאטעס פֿאן בעוואַנדערער זיכ טינקט זינד.

איינצעלנע בעשטימטונגען דעם איה דער אַללען געשכטליכען צייט געשלאסענען אים גלייכס מיט קראַפֿטיק אונד סלאוואַקען זינד ציר אללגעמינען בעפֿרעידונג גערענעלט ווארדען.

דיא איינפֿערלייבונג אונד ענטוואַפֿענונג דער מיליטאַר־געזעץ אים דער פֿאַלשטאַנדען דורכפֿירונג נאָהער געבראכט ווארדען.

דיא אַרנאָזיאַטאָן דער אינגארטישען האַט ווערס אים ציר איינער האַרע ענטוויקקעלונג דאסם היינעלעכע אים איינע שטארקע מאכט פֿיר דיא זיכערדיג דעם שטאטעס בעטראכ טעט ווערדען קאני.

הויך דיא עררובטינג דער קלויזענבורגער אונגעוויסאט האט איה איה יענער טהייל דעם לאַנדעס איינע געטליכע מיטטל־שטאַט פֿיר דיא האַרעך בילונג געוואַנגען.

ציר פֿערהאַלטניססאַפֿטיק אונד גערעכטען פֿערהאַלטונג דער שטייַר־לאַסטען ווארדען הויך דיא עררובטינג דעם גרויס־טריע־געזעצעס דער ערסטע שריטט געטאָן.

דיא פֿערהאַלטונג דער הייסטאט אים ציר טהאטאכע געווארדען וועלכעס דעם אים נאָרטישען שטאטע יע עהער איינע מיטטעל פֿינקט איה אַללען האַנדל וואַי איה אַקאַז מיטען אונד אינדוסטריעללען ציינען זיכערט דאם וואהלרעכע אים אין פֿיעלען הוי זיכטען אונד נאמענליך הויך דיא איינפֿירונג דער שטאט־פֿינקט וואַלעגליסטען דערהעכער געבעססערט אונד אים יע דען ערוואַנגען ווארדען נאך צאהלריבע אַנדערע געזעצע געשאפֿען וועלכע דען מיניליענדען דעם אב געאַרדענטעווענעס מער אינבאַהאַנגיקייט דיא בעסטערע דער רעכטֿפֿאלענע דיא רענעלונג דעם פֿעיקערהעס מיט אייסלאַנד, נאמענליך הויך דאם אינסלעבנעווערען דעם גינג האַי דערסגעזעצענעס, דיא העכונג דעם קרעדיטס אונד אים אללגעמינען דיא פֿאַרדיינען דער קולטור (בילונג) ערמאליכענע ציר פֿאַרדיינע זינג אונגעניססע ציעלעס, דעם וואַלשטאַנדען דעם לאַנדעס מאַכטע פֿערהער העראַנבלינדען ווערדען.

עס אים נאך פֿיעלעס נאכזעהאלען עס בלייבען נאך פֿיעלע געזעצע צירקן וויר זינד אבער איבערזינגע דאסם אַללעס יענעס, וואס נאטהווענדען אים זינג איה איה שטעטעווייזע, אבער טעלעל נאך אינגארטישען ערשיינען וויר עס געפֿירבערט אים דעססען דיא אימער מער אונד מער ציר געלטינג געלאנגערע רובטינג וועלכע דיא עפֿיללונג דעם שטאטס־הויז־אָקאממעס אים איינע בעהאַלטער אונד

דיא שפאראמקייט אים איהרע איפֿנאבע בע צייכעט.

עס פֿערויכערט אים דעססען דיא אַפֿער־וויללנדיקייט וועלכע זיא איה דארהר בעזינגט האבען, דאסם זיא זעלבסט אין דער יעטזינגען דירקקענדען געלדלאנגע דען נאטהווענדען ער־שיענענען לאסטען געצייכענעט אונד איה היימיט דען אונגעשטרייטבארען בעווייז געליפֿערט הא בען - וואַפֿער זיא אונזערע פֿאַללע אַנערקענונג ענטווערענעדיקען מאַנען - דאסם דיא נאטאָן אימער בערטיט אים, דיא אים אינטערעססע דעם לאַנדעס אונד דער מאַנארכיע געפֿאַרדער־טען אַפֿער צו ברונגען.

עס פֿערויכערט אים דעססען שלעס־ליך - וואס וויר איהנען מיט פֿירדען ציר קענטע ניסס ברונגען - דער אימטאנא, דאסם דאם טיטע פֿערהאַלטניסס, אין וועלכעס וויר פֿאַר דרייא ווארען מיט דען אַבירגען סאָכען גע־שטאנדען, זיטעס אים איינדיקייט אונד הערצ־ליכקייט נור געוואַנגען האט.

איינער זאָלען פֿערהאַלטניססען קאָנגען וויר אין אַנבעטראַכט דער ערפֿאַלגען פֿער־איינזינג מיט דעם אייסלאַנדע איה דעם יענע דעם פֿירדענס זיכער ענטווערענעדיקען, נאך דיעזעס אייסדרוקע דער האַפֿענונג פֿיר דיא צוקונפֿט - עספֿאַנגען זיא אונזערען וואַרען דאָן פֿיר איהרע שטרעבונגען בעמחונגען!

עספֿאַנגען זיא אונד ברונגען זיא איהרע וואַלען אונזערען איפֿיכטיגען קאָנגליבען גרויס־היימיט ערקלאַרע איה אים איפֿטראַנע זע מיניסטראט אונזערעס קאנינסט דיא לעטצע סעססאָן דעם יעטזינגען רייכטאטעס פֿיר געשלאסען אונד דען רייכטאט פֿיר איפֿיכלאָט, אַלע וואַלען זיא צום שלוסען ביאך דיא פֿערוואטלינג אין בעניסעטעטען געלען ווערען אים.

דער צאָלל אונד האַנדל־שפֿעטראַא.

צאָלל אַדער מיטה, אים אין געוויסעס געלד, וועלכעס דער לאַנדעס־היימיט טהיילס פֿיר דיא זיכערדיג דער שטראַסען טהיילס פֿיר דען ביא אַדער דיא ערהאַלטונג דעמועלען פֿאן איהן אים אונד דורכפֿירענדיקען פֿערוואַנגען אַדער זאכען, זיא וואַלען צו לאַנדע, אים צו וואַסער צו בעהעבען בערעכטיגט אים דער אונטערשייד דעם צאָללס פֿאן דער שטייער בעשטערט דאיהן דאסם דיעזע ציאַר פֿאן אַנבעוועללען געטען; דער צאָלל היינענען וואַוואַל פֿאן איינדישען בעוואַנגען, אים איה איה פֿאן דען פֿערטען (אייסלאַנדערק) אונד נור פֿאן בעוועללען געטען ענטריכעטע ווירד, דאם רעכט צאָללע אַנזעלענען האט איינעמליך נור דער רענעס איהנעס לאַנדעס אַדער דיא האַכסטע לאַנדעס־באַדייקייט. עס האַנדלעט זיך אַלוא יעטזע ביא דער בע־פֿאַרשטעהענדען ערשיינענע דעם צאָלל אונד האַי דעלס־בדייקעסעס מיט אַפֿטער־רייך דאיהן, אונזערע פֿערהאַלטענען צייטאָנען זיכער צו שטעללען.

דיא אנאחמע ער ביטעט דיא דעפוטאטן איה רען איפטר אנגעבערן זינען טעגענעפהלעטען דאנק פיר דיא עהרענפאללע אויסצייכנונג מיטגעהילען אינד שטעלט זיך דענוועלבען צור פערפלינג פיר אבהאלטונג זינער פראגראממערע, וואס אויף דען 6. זיי ל. 1. פערסטענעמעט ווירד.

מיטגעהילונגען אויס נאח' אונד פערנע.

* (ווייץ) דער ק. ק. האפטיבעלער די אינאין דייטש אין ווייץ האט דיעזער מאגע איינע ועלפענע עהרענפאללע אויסצייכנונג עהאלטען דער אל מעסטע ביוזער אונווערעס קאנינס זע ק. הארויט ערציהערצאנס קארל לודוויג האט גענאנטען דערן מיט דער איבערזענדונג דער פאטאגראפיע אהרער ק. ק. הארויט דער ועל פרייא ערציהערצאין זא פאר די דער מיטער דעם קאנינס, בענהרמט בעלישעט פאן איינעם זעהר שטימעלנדען שרייבען דיעזע אויסצייכנונג איזט אויסער הארען ווידענערראיען, נאך נעמאנעם צו טהיל געווארען.

* (קארלסרוהע דייטשלאנד) 12. ד. מ. ווארדע דיא זייט סינאנאע אינטער נאמען פאר די דע איינעוואונג אהרע קאניל הארויטער דער גראפערצאן אינד דיא גראפערצאן בענהלקטען דיא נעמינדע מיט אהרעם בעזען דער אבער ראכטיגער וויללשטאטער אינד די פארשיטעהער בילעפעלד ווארדען מיט דעם ארדען ערסטער קלאסע אויסגעצייכעט.

* (אבערסבינער לאון אויס סענעדן היעלט אס 24. ד. מ. איינע זאך וויינער בית המדרש איינע גראפארטיגע נעדרענע פארלעזונג אינהאלט דיע זע פארלעזונג וואר: 1. ארטיסטונג דער סינאגאען. 2. ביאפאלאגיע דער סינאגאען. 3. אלמעסטע ביא פלאגע אינד פארשיפעטען איבער דען ביא דער סינאגאען. דיא צוהארערשטע פערליעם האכענט ציקקט דאס בית המדרש.

* (ראויס שאנדאר נישט ענטפאלהען) ווי אויס איינע טעלעגראסטע דעם דעקטארס דער סטאמאס אווארער שטראפאנשטאלט אן דיא סע נעדיגער שטאדטרויטשאפטשאפט דערפארטיגט איזט דיא נאכריכט. דיאס ראוויס שאנדאר אן דער קיטעט איינעס מאנעס אים דעם קערקער ענטווישט וויא פאלקאסטען אויבערזענדעט. ראוויס שאנדאר בעפערטעט זיך אן זוכערעם געפאנגען.

* (איינע האכצייט אהנע ברייטנאם) אס 6. מאי וואלפע אין קאישא (בארנא) אים הייזע דעם דערן פישער איינע האכצייט אבערהאלטען יעדע דען צוהארעיע האכצייטשאפטע וואינע בערייט ערשינען, אללעס וואר ענטפולד געשטיקט. דיא הייאמאפעטרראגע אבענאסטע דער טרויא היסטעל וואר אויפגעריכטעט דער ראכטיגער האסטע

שאן זיין אראט אנגעלעגט. אים דיא טרויאונג צו פאללעדיגען. פלאטעלד ערשינען ווא אים דעם הייטערן הימעל אין געוויסטער. אין נאסט אינד ערציהלע דיעזע פאן ברייטנאם דיא איהן אינ ווירד ערשינען לעסען, אלס מיטגלעד אין דער אכטבארן פארליע דער ברויט איינפערלייבט צו ווערדען די אבערזענס איד דער ברויט קיינע נאני בעזאנדערע זיינע פערשידענע זיך פאן איינעם אלטען וויטוער הימפיהרען צו לאסען, ווארדע דיא פארטיע איינע מינישען פאר דער בעשטימט טען טרויאונגעפערליכקייט איינפאלאט. דער ברויט גינגט פערדיפטעטע אבער דיא אונווענדען נאסטע אויטעוועלעטען זיך ביא זאגט אינד קלאנען איד אהנע ברייטנאם זי שפאט אין דיא נאכט היינן.

* (טרוינג - אבער וואהר) פיליפ שטיינער, איינע אים האנדעלסאקאדעמיעניגידע אס וואיטע נער באלעווארד וואהנאפט ענטלוד היטע מארינעס איינע פוסטאלע אין ווינע נאוע. ער ווארדע מיט צער רייסענעם נעזיכטע אים שפיטאל געבראכט. מאן קאנטע בוזער נאך נישט ערמיטעלען אב דער שיסס אין זעלבסטמארדערישער אביזכט אבער ערשט ווארדע, אדער דיא פוסטאלע אינס אייפארבי טינקייט לאזונג.

* (הייליגע אהרשיינען) אין וויענעטהייד (אוי טערפאנאקען) נאב עס זינגט איינע איינען שקאנ האל. דער דאטיגע פפארדער אהרשייטע וואה רענד דעם נאסטענענטעס דיא אין דער קורבענ טהור שטעהנדיגען ביוזער רעכטס אינד לינקס. דיא וויענעטהיידער איד מענישען זינד וואלפען ווי דען טאפערען גייטריכען מיט געוואלט אים דעם ארטע שאפען נור דעם בורגערייטערעם צורע. דען פעהרנדיגערע דען אויסברוד פאן ווייטערען אייפארדען.

* (צווייא קינדער פערבראנט) מאן שרייבט אינס אויס טיטא לויץ אס פלינגטשאפטע בענאב זיך אין היער אונאסינער ביינען מיט ווינער פרייא צו איינעם גיטען פריינדע אין דער נאכבראשאפט אינד שפערטע זיינע בידען קינדער. נאכדעם ער ציפאר איינע פערטאלעמאפע אנגעניגט אין איינעם ציסטער אין איינעם אים טורע ווארפ זיך פאן איינפארד דיא לאפע אים. דיא קליידער דעם קליינען פינגען פיער אינד נאכדעם נעמאנד ציר רעטונג אין דער נאחע, דיע טורע אבער אב געשפערט וואר פערבראנטען דיא ארמען קליינען ביס צור איינענטליכקייט אלס דיע עלטערן נאך הייזע קאמען פאנדען ווא נור דיא פערקאהלעטען ליכען אהרער קינדער פאר.

* (שרעקליכע פיערברונט) מאן שרייבט דער קאשיער פיינען אים : א : נ : געשען. דען 20. ד. מ. אס צווייא איהר נאכטיטאנס בראך

ביא העפטיגע שטורע אס אבערען ענדע דער שטאדט פיער אים, וועלכעס אין וועניגער אלס איי נער האלבען פערטעלשטונדע נענען 250 וואהנדיגער אינד איבער 400 נעבענעבידע איינשטרעט. דאס עהרענערענדיע עלעמענט. פאן פריכטבארעס ווינדע געפייטשט. ערוואנדערטע מיט בלימעסשטעלען מערער אלס דען דריטען טהיל דער שטאדט אין איין וואהרעם פלאסטמענער. דער גראסטע טהיל דער הייזען בעפאלקערונג וואר עבען אויף דעם פערלעך אינד אין דען וויינאָרמען בעשאפט אינד אלס דיא ליטע נאך הייזע קאמען פאנדען זיא אהרע הייזער אין אשע פערוואנדעלט. לידער אויט אויך אין מעשעלעכען צו בעקלאנען איינע פרויא שפריצען זיך נאמליך אין איהר ברענגענדיגע הויז אינד רעסטעטע אהרע צווייא אים צימער בעפונד- ליכען קינדער. אלס ויע אבער נאכמאל אין דאס הויז דרינגען וואלפע, אים עטוואס פאן אהרער האבע דער פערניכטונג צו ענטרייסען, בענרויב זיא דאס צוואמענטייטענדיגע נעבידע אונטער ווינען טריימען. דער שארען איזט גראם, דאס עלענד איבערשויבלך.

לערנע צופריערען זיין!

ראכט עיקבא. אלס ער זיך דיא מאכטער דעם זעהר רייכען קאלבאשעבא צו ערוואלעס אנטוויינען ליעס אינד אין פאלגע דעססען דיא דיע זען אקט נענען דען וויללען דעם פאמערס פאלל- זאגען ווארדען פיער יעדען אנשפוד אויף ווינע בעווייטונגען פערלארען האסטען. קלעבט אין זאלך גראסער ארטיטה. דאס ער אים ווינטער קיים שטראף אויף וינער לאנערשטאפטע האסטען, ווען ער נישט דאסוועלבע אס מאגע אויף דעם פערלעך צוואסמען- געלעזען האסטען. ער פיר זיך, דער אן ענטזאונגען געווארעט וואר, האטעס וואהל דיעזען צווייטונג מיט הייזע אינד געוולד איינע צייטלאנג ערמאנען קאנ- נען אבער וינער פרויא גענענאכער, דיא אים איבער פרויסע ערצאנען ווארדע אינד דיא ארטיטה קיים דעם נאכטע נאך קאנטע טראפ איהן דיעזע נאסה בעדייטנדע פערטליכער, אינד שפערצאהלפער. אשע טראפען ער נאך דער פיללע זינעס שפערען איהר טראסטענדי צו: וואלפע איד איינסט דעם ווערדען דאן קיינע איד דור אין גאלדענעם יעדע וואלעס וואהרשיינליך אין פרויענשטיקן אים נאמל, ווארדע דיא שטארט יערוואלעס געצייכעט וואר) איינסט אלס אן ביידע פערטויליך דיא אסען, אפגעטעט אין מאן פלאטעלד דיא טהורע אהרער היסטע אינד כאט נאר זעהר, מאן מאכטע איהר דאך איין וויינע שטראף פיר ווינע פרויא שפערען, דיא פאן איינעם קינדע זאכען ענטווינען זיא אינד נישט איינמאל אין ביסכען שטראף צו איינפאלגע

פלאך ווייער דיא שטייע צוצומאכען אונד זאנסט נלייט נילשין: אויך רעכט, אונד זאגט ווייטער. מארישין איינעטע זיך אבער געוואלען: מאכטס איהן נישט מער פערדינע סען, זאנסט ער, ווען איהם איין קונדע וועניגע פאן איה נער אלטען האזע?

דענאך אונטערזעלע ער זיך אפס מיט ואלפע פאן דעם קאסטענען משה, מיט דעם ליעס זיך אס בעסטען אס שבת הייבע שפרינען, אין דער וואכע וואר ער אונ צוגענליך. דיא ער איינעס מאנעס, נאני ערפארען פאס הייברוויטער, מארקט היימקעהרעס וואס ער (נאני מיט מושה) - ער האסטע נאמליך נישט פערדינעט.

קאס נור איינמאל דיע משה, מינעט מארישין אין ווינעס מיטליה, זא ברויכעט איהר נישט מער אויף דען מארקט צו גענען.
...לאס זיך נעןן מיט דין משה, שרע ואלפע צאנען האטש וואס געלאזט! צווייא קינדערראקן האב' אויך פערקייטע אים נאנצען פאן אונד דער רעכטס מיר פאס משה" -

מענדעל ווילנא מוסטע יעמעס באלד קאמען, דעם סען וואר ער נעוויס עס וואר אויך האזע צייט, דאסס מאן אונס ווערן נינג, ביא אללען דיעזען געדאנקען אונד ענט, וויסען וואר ער שאן 15 יאהרע אלס געווארען: ער קאנט ווערן דיא פארשאפטען איינע אלעקאטעריעס, ברויטס אונד נאפאלען: אן ער פילפע זיין הערן אשט כוז צום צען שפרינגען פאלל - אבער שאן אים נאכסטען אויגעבליקע שפעטערעטע דיא האנאטוויינע דעם משה מוסטען דורד! אבער דיא שייטווישע נענען דיעזען לויטגענידע

איינעס מאנעס קאס האנאט בלייך אונד פערשטארט צו מארישין ער וואר מעהרענע מאנע פאן דער שולע אב ווענענע נעוועזען.

...וואיסט דוא קראנק, האנאט? פראנסע איהן מארישין ערשאקקען.

...דאס ליען, זאנסט יענער אינד ווארף איהן דיקקעס בוך, דאס ער אונטער דעם ארבע פדוג העפטיג אויף דען טייט, דער פראפעסאר האט אונס אללע בעשראנען!

מארישין נאמס דאס בוך: עס וואר איינע כאהמישע געשיכטע -

האנאט האפטע זיא אין דער קלאפעסניבלייאשהקע, אונטער איינעס פאקק אלטער קיינענעפאטער אונד קלאס: סיקער געוועזען, דער טיטעל צאן איהן אן: ער ערשאט ויא פאס פאטער רעקטאר, שאן דיא ערסטען בלאטשויפען ליעסען איהן אן פערדאסה דעם פראפעסארס דענקען.

מארישין לאו זיין גלייבאללס אין דער געשיכטע, אבער איהן ווערטען איהן אנדערע נישט הארויס אן ער בענרויפ אלס ווער נישט דאס וועזען דער רעליגיאזען קאפסטע באהמענס.

אבער דיא פאליטישע בעדייטונג עראססטע איהן געוואלשען הייער זאח ער איינען קאמפא אום נוס אונד פרייהייט אינד ועלכעסאנדיקייט; הייער שפראכען זינע איינענען געטהלע אין ווארש מיט ירושלים אונד באהמען! דערוועלבע נאכטייטס אויסהיללעט דיא צווייא רעווענליכען מיט דעם שוויינען דעם נאכעס. -

(פאָרשעצונג פֿאלגט)

לאנגען שאן בערייט, זיא וואלפען נישט אים דעם וידען פיערשטל קאסטען, דאך פאן בעקאנטער האנד - נאמליך פאן האנאט!

אין דיעזעם וואנס מיט דער צייט אין טיעפער גראבל נענען אללעס רייטשען אויף, נור מיט אוינזללען, אונד וויל ער, פראמיאנט' ווערדען מוסטע, בעקוועסטע ער זיך צום לעינען דיע נענענענענע אין דיעזער שפראכע אין פרייזען שטודען שפראך ער אויך אומטער באמישט אינד צאנען פאר ער ווענען פריינד אן, ווען דער זיך איינעם אנדערען אויסהרוק בערענען וואלפע.

וואס ועלכסט, מארישין, שפראך ער איינסט, אלס זיא געראדע הייטשע ווערען איינריכטען מוסטען, איהם נישט דאס נאכטע אונטערשט, דאסס מאן לעינען מוס, וואזו מאן קיינע לוסט האט? אונטער פראפעסאר אים איין הייטשער, וואס וויר שטודיערען מוסטען, איהם הייטש אדער לאטייניש - בארייט נישט, מיר אויסס אויטער, אלס ווארף איד נאר נישט אין באהמען געבאנען, אדער אלס האסטע מיר איינע ציינענען, וואס וויינע קנדהיים געשפאלען איהם דיע נישט אויך זא?
...מיר אויס אללעס איינעלייא! זאנסט מארישין אייבערראכטאס.

...דיא בייט דוא אויך קיין רעכטער כאהמע! שרע פראנצא אונד ליען גרימט פאריש.

...וואס בין איד דען? ריעף עס אין מארישין, דעם סען איינענעסעס געוואר זיך נענען דיעזען אויסשפרייך אויסבייסטע.

